

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «БГАНКА ТА ВОТЧЕНІКОВА ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF BGANKA AND VOTCHENIKOVA v. UKRAINE)**

(Заяви № 39591/20 та № 39713/20)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

20 червня 2024 року

Це рішення є остаточним, але може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Бганка та Вотченікова проти України»

Європейський суд з прав людини (П'ята секція), засідаючи комітетом, до складу якого увійшли:

Карло Ранцоні (*Carlo Ranzoni*), Голова,

Мартіньш Мітс (*Mārtiņš Mīts*),

Марія Елосегі (*María Elósegui*), судді,

та Вікторія Марадудіна (*Viktoriya Maradudina*), в.о. заступника Секретаря секції,

після обговорення за зачиненими дверима 30 травня 2024 року постановляє таке рішення, що було ухвалено у той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу було розпочато за заявами, поданими у різні дати, зазначені в таблиці у додатку, до Суду проти України на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція).

2 Заявниць представляв пан В.В. Савко, юрист, який практикує у м. Дніпро.

3. Про заяви було повідомлено Уряд України (далі – Уряд).

ФАКТИ

4. Перелік заявниць і відповідні деталі заяв наведені в таблиці у додатку.

ПРАВО

I. ОБ'ЄДНАННЯ ЗАЯВ

5. Беручи до уваги схожість предмета заяв, Суд вважає за доцільне розглянути їх спільно в одному рішенні.

II. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 3 КОНВЕНЦІЇ

6. Заявниці скаржилися на непроведення ефективного розслідування жорстокого поводження, вчиненого приватними особами. Вони посилалися, прямо або по суті, на статтю 3 Конвенції.

7. Насамперед Суд зазначає, що відповідне жорстоке поводження підпадає під сферу дії статті 3 Конвенції. Суд нагадує, що стаття 3 Конвенції вимагає від органів державної влади проведення ефективного офіційного розслідування стверджуваного жорстокого поводження, навіть якщо таке поводження було вчинено приватними особами (див. рішення у справах «М.С. проти Болгарії» (*M.C. v.*

Bulgaria), заява № 39272/98, пункт 151, ЄСПЛ 2003-ХІІ та «Денис Васильєв проти Росії» (*Denis Vasilyev v. Russia*), заява № 32704/04, пункт 99, від 17 грудня 2009 року). Мінімальні стандарти ефективності, наведені у практиці Суду, включають у себе вимоги, що розслідування має бути незалежним, безстороннім і підлягати громадському контролю, а уповноважені органи державної влади повинні діяти зі зразковою ретельністю та оперативністю (див., *mutatis mutandis*, рішення у справі «Менешева проти Росії» (*Menesheva v. Russia*), заява № 59261/00, пункт 67, ЄСПЛ 2006-ІІІ).

8. Процесуальні вимоги статті 3 Конвенції виходять за межі стадії досудового розслідування, коли розслідування призводить до вжиття юридичних дій у національних судах: провадження в цілому, у тому числі стадія судового розгляду, має відповідати вимогам статті 3 Конвенції. Це означає, що національні суди за жодних обставин не повинні допускати випадків, за яких завдані тілесні та моральні страждання залишатимуться безкарними. Це важливо для збереження громадської впевненості у принципі верховенства права і його підтримки, а також у попередженні будь-яких ознак толерантності органів державної влади до незаконних дій або співучасті у них (див., *mutatis mutandis*, рішення у справі «Оккали проти Туреччини» (*Okkali v. Turkey*), заява № 52067/99, пункт 65, ЄСПЛ 2006 ХІІ (витяги)).

9. Розглядаючи факти цієї справи у контексті зазначених принципів, Суд вважає, що органи державної влади, які були уповноважені порушити та розслідувати кримінальні справи, насправді не намагалися оперативно та ретельно розслідувати їх, встановити факти та за потреби притягнути до відповідальності винних осіб. Конкретні недоліки наведено у таблиці в додатку.

10. У керівній справі «Мута проти України» (*Muta v. Ukraine*), заява № 37246/06, від 31 липня 2012 року) Суд вже встановлював порушення щодо питань, аналогічних тим, що розглядаються у цій справі.

11. Розглянувши всі надані йому матеріали, Суд не вбачає жодних фактів або аргументів, здатних переконати його дійти іншого висновку щодо прийнятності та суті цих скарг. З огляду на свою практику з цього питання Суд вважає, що у цій справі розслідування не відповідало критеріям ефективності.

12. Отже, ці скарги є прийнятними та свідчать про порушення процесуального аспекту статті 3 Конвенції.

ІІІ. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

13. З огляду на наявні в нього документи та свою практику (див., зокрема, рішення у справі «Побокін проти України» (*Pobokin v. Ukraine*), заява № 30726/14, від 06 квітня 2023 року) Суд вважає за доцільне присудити суми, зазначені у таблиці в додатку.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Вирішує* об'єднати заяви;
2. *Оголошує* заяви прийнятними;
3. *Постановляє*, що ці заяви свідчать про порушення статті 3 Конвенції у зв'язку з непроведенням ефективного розслідування жорстокого поведіння, вчиненого приватними особами;
4. *Постановляє*, що:
  - (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам суми, зазначені в таблиці у додатку; ці суми мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
  - (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти.

Учинено англійською мовою та повідомлено письмово 20 червня 2024 року відповідно до пунктів 2 та 3 Правила 77 Регламенту Суду.

Вікторія Марадудіна
(*Viktoriya Maradudina*)
В.о. заступника Секретаря

Карло Ранцоні
(*Carlo Ranzoni*)
Голова

РІШЕННЯ У СПРАВІ «БГАНКА ТА ВОТЧЕНІКОВА ПРОТИ УКРАЇНИ»

ДОДАТОК

Перелік заяв зі скаргами за статтею 3 Конвенції
(непроведення ефективного розслідування жорстокого поводження, вчиненого приватними особами,
або за обставин, які виключають причетність представників держави)

№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	Події, що передували справі, та провадження на національному рівні	Ключові питання	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодування моральної шкоди (в євро) ¹	Сума, присуджена у кожній заяві в якості компенсації судових та інших витрат (в євро) ²
39591/20 13.08.2020 ТА 39713/20 25.08.2020	Наталія Володимирівна БГАНКА 1970 ТА Надія Миколаївна ВОТЧЕНІКОВА 1951	21.09.2014 двоє заявниць, мати та донька, як стверджується, зазнали нападу А. у його квартирі. За результатами судово-медичних експертиз від 13.10.2014 та 19.12.2014 було встановлено, що вони отримали легкі тілесні ушкодження. Згодом було порушено кримінальну справу, А. було пред'явлено обвинувачення у нанесенні тілесних ушкоджень, а заявниць було визнано потерпілими. 15.05.2015 вони подали проти А. цивільні позови в межах кримінального провадження. 20.04.2016 Ленінський районний суд міста Дніпропетровська визнав А. винним за усіма пунктами обвинувачення, ухвалив стягнути з нього штраф і частково задовольнив цивільні позови. Проте 22.09.2016 Апеляційний суд Дніпропетровської області скасував цей вирок як необґрунтований і призначив новий розгляд. Апеляційний суд Дніпропетровської області вказав на низку недоліків у попередньому провадженні, у тому числі на невстановлення мотиву злочину та умислу, відсутність допиту експертів і свідків, та непроведення додаткових судово-медичних експертиз. 04.01.2018 Ленінський районний суд міста Дніпропетровська призначив судову психологічну експертизу заявниць. Зрештою, 04.02.2021 Ленінський районний суд міста Дніпропетровська заклав кримінальне провадження щодо А., звільнивши його від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строку давності притягнення до кримінальної відповідальності, а цивільні позови залишив без розгляду.	Невжиття необхідних заходів для проведення ретельного розслідування справи (рішення у справі «Скороходов проти України» (<i>Skorokhodov v. Ukraine</i>), заява № 56697/09, пункти 34 і 35, від 14 листопада 2013 року), необґрунтовані та значні періоди бездіяльності (рішення у справі «Мута проти України» (<i>Muta v. Ukraine</i>), заява № 37246/06, пункт 65, від 31 липня 2012 року), загальний затяжний характер розслідування та провадження у суді (рішення у справі «Мута проти України» (<i>Muta v. Ukraine</i>), заява № 37246/06, пункт 65, від 31 липня 2012 року), недоліки, визнані самими національними органами влади (рішення у справі «Мута проти	3 000	250

РІШЕННЯ У СПРАВІ «БГАНКА ТА ВОТЧЕНІКОВА ПРОТИ УКРАЇНИ»

№ заяви Дата подання	П.І.Б. заявника Рік народження	Події, що передували справі, та провадження на національному рівні	Ключові питання	Сума, присуджена кожному заявнику в якості відшкодування моральної шкоди (в євро) ¹	Сума, присуджена у кожній заяві в якості компенсації судових та інших витрат (в євро) ²
			України» (<i>Muta v. Ukraine</i>), заява № 37246/06, пункт 65, від 31 липня 2012 року).		

¹ Та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявникам.

² Та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявникам.